

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з

«Економічної теорії»

на тему:

«Теорія та практика антиінфляційної політики»

Студентки 2 курсу групи ФМО-21

напрямку підготовки «Фінанси і кредит»

Кінь І. І.

Керівник:

Длугопольський Олександр Володимирович

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2016

План курсової роботи

Кінь Ірини Ігорівни

на тему:

Теорія та практика антиінфляційної політики

Вступ

1. Теоретичні ^{класичні} основи проведення антиінфляційної політики
2. ^{світовий} досвід проведення антиінфляційної політики (США, ФРГ, Японія)
3. Інфляційні процеси та аналіз антиінфляційної політики в Україні (2000-2014)
4. Проблеми регування інфляції в Україні

Висновок

Список використаної літератури

28/2/15

Жервіна:
Проф. Дігорицький О.В.

План

Вступ

- 1.Теоретико-методичні основи проведення антиінфляційної політики.
- 2.Аналіз світового досвіду проведення антиінфляційної політики (США, ЄС, Латинська Америка).
- 3.Інфляційні процеси та аналіз антиінфляційної політики в Україні (2000-2015)
4. Проблеми таргетування інфляції в Україні.

Висновок

Список використаної літератури

Зміст

Вступ.....	5
1.Теоретико-методичні основи проведення антиінфляційної політики	6
2. Аналіз світового досвіду проведення антиінфляційної політики (США, ЄС, Латинська Америка.....	12
3. Інфляційні процеси та аналіз антиінфляційної політики в Україні (2000 – 2015 рр.).....	16
4. Проблеми таргетування інфляції в Україні.....	23
Висновок.....	34
Список використаної літератури.....	36

Вступ

Актуальність теми:

Фінансовий стан будь-якої країни є індикатором її розвитку. У сучасному світі таке явище як інфляція з кожним роком набуває все більш важливого значення для економіки країни. Вона знецінює заощадження, призводить до зростання цін, знижує купівельну спроможність і впливає на соціально - економічний стан країни. Тому найважливіша функція уряду полягає в тому, щоб стабілізувати економіку, тобто забезпечити повну зайнятість ресурсів і стабільний рівень цін. Одне з перших місць у державному регулюванні посідає антиінфляційна політика.

Метою курсової роботи є дослідження антиінфляційної політики та ефективність її проведення в Україні.

Завданням курсової роботи є:

- З'ясувати суть та методи проведення антиінфляційної політики.
- Проаналізувати світову практику здійснення антиінфляційної політики.
- Проаналізувати інфляцію та проведення антиінфляційної політики в Україні.
- З'ясувати проблеми таргетування інфляції в Україні.

Об'єктом дослідження виступає антиінфляційна політика.

Предметом дослідження є методи необхідні для проведення антиінфляційної політики.

Інформаційну базу курсового дослідження склали праці вітчизняних вчених-економістів, статті, монографії, посібники, періодичні видання, Закони України, статистичні дані Державного комітету статистики України, звіти Національного банку України.

1. Теоретико-методичні основи проведення антиінфляційної політики

Інфляція як специфічна властивість економіки відома вже кілька століть. Термін інфляція (inflatio) перекладається з латинської мови як «здуття або набухання» [7, с. 121]. Однак, в економічній теорії не існує єдиного погляду на суть цього надзвичайно складного економічного явища.

У таблиці містяться окремі трактування поняття інфляції вітчизняними науковцями та вченими.

Автор	Інфляція – це...
Івасів Б.С.	процес знецінення грошей внаслідок надмірної емісії та переповнення каналів обігу грошовою масою [6, с.199]
Коваленко Д.І.	процес знецінення грошей та загальне підвищення цін на товари і послуги внаслідок надмірної емісії та переповнення каналів обігу грошовою масою, яка виявилась не забезпеченою економічними благами [7, с.121]
Михайловська І.М., Ларіонова К.Л.	знецінення грошей внаслідок надмірного зростання їх маси в обороті, що виявляє себе через зростання цін [12, с.129]
Савлук М.І.	тривале і швидке знецінення грошей унаслідок надмірного зростання їх маси в обороті [21, с.193]

Щетинін А.І.	порушення грошового обігу, що виявляється у переповненні грішми сфери обігу [26, с.164]
--------------	---

Питання про необхідність регулювання інфляції, як, власне, і саме це явище, з'явилося з появою неповноцінних грошей та відповідною трансформацією грошових відносин у суспільстві. Антиінфляційне регулювання – це складова частина комплексу заходів, що застосовуються владою при виникненні інфляційних процесів. Таким чином, передумовою виникнення антиінфляційного регулювання виступає явище інфляції та ті наслідки, які воно має для стану економіки країни. Негативні соціальні та економічні наслідки інфляції змушують уряди різних країн проводити певну економічну політику, яка має назву антиінфляційної політики.

Антиінфляційне регулювання нараховує багатий асортимент досить різноманітних грошово-кредитних, бюджетних заходів, податкових заходів, програм стабілізації і дій по регулюванню і розподілу прибутків.

Сутність державного антиінфляційного регулювання вітчизняні науковці М.В. Лизун та Н.В. Комар вбачають у: «Комплексі заходів і дій у економіці, що стримують інфляційне зростання цін». Крім того, вчені розрізняють два шляхи втілення антиінфляційних заходів: адаптивний, який передбачає пристосування до інфляції, спробу держави мінімізувати її негативні наслідки та активний, що спрямований на ліквідацію причин, які викликали інфляцію [9].

У своєму дисертаційному дослідженні С.Ф. Черничко відзначає відсутність в економічній літературі чіткого визначення антиінфляційного регулювання як категорії механізму державного регулювання ринкової економіки. В результаті проведеного аналізу науковець пропонує наступне визначення поняття: «Антиінфляційна форма механізму державного регу-

лювання ринкової економіки – це комплекс законодавчо закріплених заходів регуляторного характеру, спрямований на уповільнення темпів інфляції та ліквідацію її наслідків для досягнення основних цілей державного регулювання економіки» [24, с. 5].

У своєму прагненні конкретизувати поняття антиінфляційного регулювання у контексті антиінфляційної політики держави, науковець В.О. Сухань розглядає антиінфляційну політику: «Не тільки в якості частини стабілізаційних заходів на макроекономічному рівні, які безпосередньо направлені на запобігання високим темпам інфляції та управління нею на незагрозливому для стабільності економічної системи рівні, але й ще в якості чинника, який може опосередковано впливати на макроекономічну стабільність через посилення або послаблення довіри до заходів антиінфляційної політики та їх результативності» [23, с. 8].

У міжнародній практиці застосовуються такі класичні напрямки антиінфляційної політики:

- дефляційна політика (регулювання попиту);
- політика доходів (регулювання витрат).

Сутність дефляційної політики полягає у тиску на окремі елементи платоспроможного попиту з метою його обмеження. З метою регулювання попиту використовуються заходи грошовокредитної (норма обов'язкових резервів, облікова ставка, операції на відкритому ринку), бюджетної (збільшення доходів бюджету та скорочення державних видатків), структурноінвестиційної (протекціонізм, обмеження монополізму та розвиток конкуренції) політики.

Сутність політики доходів полягає у прямому обмеженні зростання цін і доходів. Політика доходів має подвійний вплив на інфляцію. Обмежуючи розміри підвищення цін і заробітної плати, політика доходів зменшує

зростання витрат на виробництво товарів, до ціни яких належать ці величини. Водночас стримування зростання заробітної плати призводить до зниження платоспроможності населення. Тому політика доходів часто використовується у поєднанні із заходами дефляційної політики.

Варіанти антиінфляційної політики обираються в залежності від пріоритетів. Якщо ставилося завдання стримування економічного росту, то проводилась дефляційна політика, якщо метою було стимулювання економічного зростання, то перевага віддавалась політиці доходів. У разі, коли кінцевою метою було стримати інфляцію будь-якою ціною, – паралельно використовувались обидва методи антиінфляційної політики. Індексація (повна або часткова) означає компенсацію збитків у результаті знецінення грошей. Спочатку цей метод застосовувався в кінці 40-х – початку 50-х років при інфляції, яка була викликана переходом від військової економіки до нормальних ринкових умов. Знову індексація стала застосовуватися в 70-і роки в зв'язку з розгортанням галопуючої інфляції.

Стимування контрольованого зростання цін проявляється, по-перше, в “заморожуванні” цін на певні товари, по-друге, в стримуванні їх рівня в певних межах. Подібний контроль зберігався у всіх провідних розвинутих країнах. В кінці 70-х – на початку 80-х років у боротьбі з галопуючою інфляцією в промислово розвинутих країнах кейнсіанські рецепти боротьби з інфляцією були замінені консервативними варіантами із застосуванням дефляційних заходів, більш жорстокого стримування грошової маси в межах встановлених орієнтирів.

Конкурентне стимулювання виробництва включає заходи як з прямого стимулювання підприємств шляхом значного зниження податків, так і непряме стимулювання заощаджень для населення (зниження податків з населення). Разом з тим стали застосовуватись заходи, які стимулюють ринкову конкуренцію та знижують її вплив на ціни та спіраль “ціни – заробітна плата”.

Багато вчених у своїх дослідженнях антиінфляційного регулювання відзначають такі підходи до його проведення: кейнсіанський, некейнсіанський і монетаристський.

Найважливіший принциповий підхід кейнсіанської школи антиінфляційного регулювання – свідоме проведення контрольованої інфляції з метою збільшення сукупного попиту, що становить стимул економічного зростання та досягнення повної зайнятості. Податкова політика кейнсіанства передбачає високий рівень оподаткування (для забезпечення держави необхідними фінансовими ресурсами) із застосуванням різноманітних і суттєвих податкових пільг (як інструментів державного регулювання економіки). Головна роль у загальній системі державного антиінфляційного регулювання відводиться бюджетній політиці (особливо у видатковій її частині), при тому, що грошово-кредитній політиці відводиться другорядна роль.

Некейнсіанська концепція «циклічного балансування бюджету» виходить з того, що бюджет повинен балансувати економіку. На фазі кризи, депресії емісійне фінансування державних витрат сприяє зростанню зайнятості та сукупного попиту. Передбачається, що на фазі підйому накопичуються кошти для покриття попереднього дефіциту. У зв'язку з цим вводиться поняття «пасивний дефіцит», який утворюється через негативний вплив економічної кризи (зниження виробництва і зайнятості призводить до зменшення бюджетних доходів), і «активний дефіцит», що виникає у ході проведення видаткової бюджетної політики, що базується на зростанні грошової маси. Баланс витрат і доходів держави зводиться не щороку, а протягом кількох років циклу ділової активності.

Положення монетаристської концепції регулювання інфляції можна звести до такого. Грошовий обіг – головна сфера, яка визначає рух усієї економіки, тому він має стійко і жорстко контролюватися. Інфляція – порушення нормального грошового обігу, а значить, вона неприпустима

(повинна бути мінімальною). Державі необхідно вживати усіх заходів для досягнення цього завдання. Варто неухильно дотримуватися принципу «здорових фінансів», тобто балансу бюджетних витрат і доходів. Принцип «здорових фінансів» був сформульований Т. Джефферсоном: «Бюджетний дефіцит і державний борг неприпустимі; багатство, яким володіє суспільство в даний час, належить поколінню, яке живе в даний час».

Отже, явище інфляції є дуже небезпечним для розвитку економіки, оскільки завдяки йому порушується макроекономічна стабільність. Тому антиінфляційна державна політика та антиінфляційне державне регулювання як інструмент її прояву, займають одне із головних місць серед засобів державного регулювання економіки.

2. Світовий досвід у проведенні антиінфляційної політики.

Стабілізаційні заходи, спрямовані на досягнення низьких темпів інфляції в індустріально розвинутих країнах та країнах із перехідною економікою, зводяться до чотирьох основних режимів грошово-кредитної політики: таргетування обмінного курсу, таргетування грошових агрегатів, таргетування інфляції, грошово-кредитна політика без установа «номінального якоря» [16].

Режим монетарного таргетування набув поширення в 70-80-х роках ХХ ст. Він базується на переконанні, що зміна пропозиції грошей спричиняє відповідну зміну темпів інфляції [4]. Для ефективності цього режиму необхідно, щоб в економіці був наявний стабільний зв'язок між зміною грошової маси й інфляцією. Практика двох успішних щодо монетарного таргетування центральних банків Німеччини та Швейцарії показала, що, по-перше, центральний банк має обмежувати всіма можливими засобами рівень інфляції в середньо- та довгостроковому періоді, по-друге, упроваджувати активну комунікаційну стратегію роботи із громадськістю (активним обговоренням динаміки грошової маси та її впливу на інфляцію).

Не менше ніж 50 економік світу продовжують жорстко фіксувати курси своїх грошових одиниць щодо третіх валют. До них належать, наприклад, Гонконг, Мальта, Латвія, Литва, Естонія. Вибір режиму таргетування валютного курсу обумовлений тим, що він є досить ефективним інструментом зменшення інфляції, стабілізації макроекономічного середовища та зміцнення довіри населення до національної економічної політики протягом процесу економічних реформ. Ефективність цього режиму безпосередньо залежить від таких чинників, як: ступінь відкритості економіки, вимірюваний часткою імпорту у споживанні, рівень товарного заміщення, обсяг валютних резервів тощо. Проте, як свідчить аналіз досвіду окремих країн, політика таргетування валютного курсу може мати різні наслідки. Так, серед більше десятка держав, які таргетували реальний курс,

тільки у двох – Чилі та Тунісі – були досягнуті позитивні результати. Класичним прикладом країни, яка мала невдалий досвід, є Бразилія, де застосування режиму таргетування реального курсу призвело до гіперінфляції.

Інфляційне таргетування – це концептуальна система монетарного устрою, яка характеризується публічним проголошенням офіційної кількісної цілі щодо інфляції на середньострокову перспективу й чітким розумінням і впевненістю в тому, що низька та стабільна інфляція є основною метою монетарної політики в довгостроковому періоді.

У 1990 р. Резервний банк Нової Зеландії першим застосував режим інфляційного таргетування. На даний час подібну політику здійснюють близько 40 країн світу, серед яких економічно розвинуті країни (Австралія, Швеція, Канада, Великобританія); країни, що розвиваються (зокрема Бразилія, Чилі, Мексика) і країни з новою ринковою економікою (Польща, Чехія, Словенія, Угорщина) [22].

У країнах, які запровадили режим інфляційного таргетування уряд публічно підтверджує спрямованість бюджетної політики на досягнення інфляційного орієнтира. За допомогою бюджетної політики держава може стимулювати розширення споживчого попиту чи, навпаки, заохочувати заощадження та нагромадження, змінювати структуру того чи іншого. Завдяки цій властивості бюджети широко використовуються для проведення соціальної, антициклічної, антиінфляційної політики, для стимулювання або стримування темпів економічного зростання [10].

Також важливою передумовою запровадження режиму інфляційного таргетування є «незалежність центрального банку», під якою розуміють законодавчо закріплену інституціональну спроможність центрального банку проводити монетарну політику без будь-яких втручань із боку влади. На сьогоднішній день незалежності набуває все більша кількість центральних

банків по всьому світу: у Латинській Америці (Чилі, Бразилія та Мексика), в Азії (Корея), в Африці (Південно-Африканська Республіка), в Австралії та Новій Зеландії. У Європі повну незалежність мають центральні банки Чехії, Польщі, Швеції та Європейський центральний банк. А після кризи Європейської валютної системи у 1992-1993 рр. незалежність центрального банку від політичних пріоритетів є обов'язковою умовою для всіх країн-членів Європейського Союзу.

Існують країни, де грошово-кредитна політика не має чітко встановленого «номінального якоря». Вони ставлять під сумнів ефективність одновимірного підходу, що намагається гранично спростити функції грошово-кредитної політики шляхом їх зведення або до фіксованого курсу, або до стабільних цін. До найпомітніших представників цих країн належать США і Японія, котрі, віддаючи належне ціновій стабільності, не розглядають низьку інфляцію як панацею. Ефективність монетарної політики вони пов'язують із динамікою не одних лише цін, а й зайнятості, виробництва або, наприклад, рівня фінансової стабільності.

Грошово-кредитна і фіскальна політики мають оптимально поєднуватися. У світі існує багато прикладів взаємодії уряду та центрального банку – центральний банк може розробляти й реалізовувати грошово-кредитну політику виключно на власний розсуд, як у США, може мати операційну незалежність при встановленні цілей грошово-кредитної політики урядом.

У сучасних умовах ми бачимо перехід від використання прямих інструментів грошово-кредитної політики до непрямих. У розвинутих країнах, таких як Сполучені Штати, Німеччина, Швеція, Великобританія, найбільше значення надається інструментам процентної політики й операціям на відкритому ринку. Особливістю інструментів грошово-кредитної політики є те, що вони впливають на рівень інфляції з певною затримкою, лагом, тому центральному банку потрібно проводити політику,

орієнтовану не на поточний, а на прогнозований майбутній рівень інфляції [13].

3. Інфляційні процеси та аналіз антиінфляційної політики в Україні.

В Україні інфляційні процеси спостерігаються від початку її становлення на шлях незалежності. Відомо, що в певні моменти вона була руйнівною, а в інших ситуаціях помірною. Важливим є дослідження інфляції в період кризи.

Перші роки становлення незалежної суверенної України супроводжувалися значними економічними труднощами. В основному вони пов'язані з переходом від тотально-планової системи організації виробництва до ринкової економіки. Саме еволюція соціально-економічного оновлення нашої Батьківщини і викликала низку об'єктивних суперечностей, які, у свою чергу, призвели до появи глобальних негативних явищ. Серед них – диспропорції в економіці, спад виробництва, безробіття, різке погіршення матеріального становища основної частини населення – усе це ще не повний перелік тих явищ в економічному житті нашого суспільства, які надовго стали ознакою розвитку України. Серед них особливе місце за своїм значенням і впливом на посилення економічної кризи в Україні зайняла інфляція.

Розвиток інфляційного процесу в Україні у 2000-2015 рр.

Рік	Темп зростання роздрібних цін, %
2000	125,8
2001	106,1
2002	99,4
2003	108,2
2004	112,3
2005	110,3

2006	111,6
2007	116,6
2008	122,3
2009	112,3
2010	109,1
2011	104,6
2012	99,8
2013	100,5
2014	124,9
2015	143,3

Після гіперінфляції яку Україна пережила у 1991-1993 роки, коли індекси інфляції склали 290% - 10155% відповідно, 2000 рік став першим роком реального економічного зростання +6,3% [20]. Такого результату вдалося досягти завдяки чинникам, які були закладені у попередньому періоді, а саме зростання внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту, підвищення доходів підприємств, зростання цінової конкурентоспроможності країни. Індекс інфляції на цей період становив – 125,8%. Так, у 2000 році експорт товарів та послуг збільшився на 18,8%, що склало 18,1 млрд. дол., а імпорт відповідно – на 18,2: і 15,3 млрд. дол.. Але не зважаючи на всі позитивні моменти у другому кварталі 2001 року та на протязі 2002 року темпи економічного зростання значно уповільнилися і сягнули позначки 105,2%. Хоча на цей час в країні була дефляція на рівні 99,4%, яка пояснюється зваженою монетарною політикою та високим сальдо платіжного балансу (більш ніж 3 млрд. дол. на рік), які нейтралізували можливий інфляційний сплеск.

З початку 2003 р. уряд розпочав «боротьбу з дефляцією», що спричинило зростання споживчих цін до рівня 108,2%. На протязі року бюджетний дефіцит досяг рівня 2% ВВП, що по суті, в середині листопада, стало однією з причин кризи ліквідності на міжбанківському ринку. Зростання світових цін на метал на фоні зростання попиту на продукцію металургії у середині країни також додало динаміки темпам інфляції [8, с. 24].

З 2006 року інфляція в країні почала зростати і склала 11,6 %, у 2007р. – 16,6%, у 2008р. – 23%, при цьому індекс споживчих цін в 2008 році складав 22,3%, індекс цін виробників промислової продукції – 123,0%. Важливо звернути увагу на те, що інфляційні процеси до 2008 року супроводжувалися стабільним курсом гривні щодо твердих валют світу, а кінець 2008 року ознаменувався обвалом курсу гривні і кризою фінансово-банківської сфери. Україна мала один з самих негативних соціально-економічних результатів у порівнянні з іншими країнами, що супроводжувався у 2008 році інфляцією 22,3 % порівняно з 16,6% у 2007 році; від'ємним сальдо зовнішньої торгівлі; відтоком капіталу; валютними боргами, що підвищили попит на іноземну валюту, тиснули на курс гривні. Окремим фактором, що прискорював інфляційну динаміку, був стрімкий розвиток кредитування, яке у квітні 2008 року сягнуло 74,7% у річному вимірі.

Протягом всього 2009 року спостерігалася стійка тенденція до зниження інфляції (з 22,3% до 12,3%). Основними факторами виступали зниження світових цін на товарних ринках, стиснення зовнішнього і внутрішнього попиту, що сформувало значний негативний розрив ВВП вже на початку року. Додатковими чинниками, стримуючими інфляцію, виступали високий врожай 2009 року, а також адміністративне регулювання окремих цін та тарифів на послуги, яке вступало у протиріччя з економічною доцільністю та взятими Урядом зобов'язаннями що до їх встановлення на відповідному рівні. Але не дивлячись на це, інфляція не знизилась до

однознакових рівнів внаслідок проведення стимулюючої фіскальної політики у першій половині 2009 року та ефекту переносу від девальвації гривні на ціни, що мав місце як в кінці 2008 року, так і протягом перших трьох кварталів 2009 року. Підтвердженням цього є базова інфляція, яка протягом року перевищувала річні темпи росту ІСЦ хоча і знизилась у річному вимірі з 21,3% до 14,9%. Додатковим чинником, який не давав знижуватись інфляції у повній мірі були високі інфляційні очікування, що генерувались високим ступенем невизначеностей в політиці та економіці, в першу чергу пов'язані зі значним дефіцитом бюджету та відсутністю джерел його покриття, а також низькими темпами відновлення довіри до банківської системи [1].

У 2010 році в Україні вперше одночасне зростання ВВП перевищило бюджетні прогнози, а інфляція була нижчою, ніж очікувалося, реальний показник був кращим на 4% (при прогнозі 13,1% інфляція склала 9,1%). Вперше з 2003 року річна інфляція знизилася до однознакового рівня. Це відбулося за вдяки зменшенню темпів зростання індексу споживчих цін внаслідок цінової корекції на окремих продовольчих ринках та застосування адміністративного впливу обмеження подальшого зростання цін. Причиною зниження індексу цін виробників стало зниження цін у виробництві електроенергії, води і газу. Місцеві органи влади утрималися від чергового підвищення тарифів на ЖКГ, яке очікувалось громадськістю, що призвело до уповільнення темпів зростання адміністративної компоненти не базової інфляції, повільне відновлення кредитного процесу також стримувало інфляційний тиск.

Протягом 2011-2013 років спостерігається тенденція зниження показників інфляції, особливо у 2012 році індекс споживчих цін знизився на 0,2% порівняно з попереднім роком (уперше з 2002 року). Основним чинником низхідної динаміки індексу споживчих цін у 2012 році стало здешевлення продовольчих товарів на 2,9% завдяки високому рівню

пропозиції на внутрішньому продовольчому ринку, забезпеченому за рахунок високого врожаю плодоовочевої продукції в 2011 - 2012 роках та розвитку інфраструктури зберігання і реалізації продовольчих товарів. Це спричинило здешевлення сирих продуктів на 4,6%. Істотний вплив на зниження темпів інфляції мало також стримування тарифів на послуги, котрі регулювались адміністративно [20, с. 9].

Реалізація накопичених в останні роки макроекономічних дисбалансів призвела до стрімкого зростання інфляції в 2014 році до 22.8%, що обумовилося девальвацією гривні в умовах зниження валютних надходжень та наростання панічних настроїв через військовий конфлікт на Сході України.

Вагомою адміністративною складовою (6,6 в.п.) інфляції через старт процесу приведення тарифів у сфері житлово-комунального господарства до рівня покриття їх собівартості. Базова інфляція, яка тривалий час залишалася на близькому до нуля рівні, у 2014 році зросла до 22,8%, обумовивши 10,8 в. п. внеску в загальну споживчу інфляцію.

Ціни на продукти харчування з високим ступенем оброблення зросли на 27%, зокрема через подорожчання енергоносіїв, вплив курсового чинника та вторинних ефектів від підвищення цін на сирі продукти. Вузька базова інфляція, відображаючи подорожчання непродовольчих товарів, значна частка яких імпортовані, за підсумком року становила 25,3%. Небазова інфляція підвищилася до 27,2% за рік.

Зростання адміністративно регульованих цін становило 30,4% за рік, переважно за рахунок підвищення тарифів у сфері житлово-комунального господарства – на 34,3% за рік (3,8 в. п. – внесок в інфляцію). Здешевлення нафти на світових ринках лише частково компенсувало вплив девальвації на вартість палива, яка за звітний рік підвищилася на 60,7% [1].

У результаті проведеного аналізу індексу інфляції можна зробити висновки, що на сьогодні для національної економіки все ще актуальною залишається боротьба із загальним зростанням цін та його негативними соціально-економічними наслідками.

Основними соціально-економічними наслідками інфляції майже завжди є перерозподіл національного доходу і багатства між різними групами суспільства, економічними і соціальними інститутами довільним і не прогнозованим чином. В результаті росту цін відбувається зниження конкурентоспроможності національних товарів, внаслідок чого зростає імпорт і зменшується експорт, банкрутують національні виробники, росте попит на більш стабільну іноземну валюту, посилюється відтік капіталів за кордон, а це сприяє зниженню політичної стабільності у суспільстві, зростає соціальна напруженість [11, с. 23].

Пом'якшити негативні соціально-економічні наслідки інфляції можливо лише в разі ефективного регулювання рівня інфляції, розробки науково обґрунтованої антиінфляційної політики.

Антиінфляційна політика уряду у 2012 році була спрямована на досягнення мети щодо помірності рівня і керованості інфляції. Боротьба зі збільшенням грошової маси передбачає скорочення темпу зростання грошової маси, регулювання цінової політики монополістів. Кабінет Міністрів України здійснював антиінфляційну політику за стратегією проведення дефляційної політики (регулювання попиту) та зміна правил політики доходів.

Заходи Національного банку України та Міністерства фінансів, спрямовані на реалізацію політики дефляції, дали бажаний антиінфляційний ефект, проте посилювали соціальне напруження в суспільстві, а це могло спричинити передумови економічної кризи, банкрутству підприємств,

зменшенню зайнятості. Тому уряду доводилось маневрувати, майстерно комбінуючи дефляційні та інфляційні методи.

Другий напрям у реалізації антиінфляційної політики в Україні – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство фінансів України, Міністерство соціальної політики, Антимонопольний комітет України, які відповідали за політику доходів – здійснювались заходи щодо державного контролю за заробітною платою й цінами. Такий контроль полягав у фіксації зарплати і цін на певному рівні ("заморожування"), особливо напередодні проведення місцевих виборів.

4. Проблеми таргетування інфляції в Україні

Таргетування інфляції є моделлю для прийняття центральним банком рішень, на основі яких він бере на себе чіткі зобов'язання щодо проведення грошово-кредитної політики в межах оголошеного цільового показника інфляції протягом визначеного проміжку часу. Основним аргументом на користь переходу до режиму таргетування інфляції виступає те, що забезпечення довгострокової цінової стабільності сприяє прискоренню темпів економічного зростання, підвищенню добробуту населення і зниженню безробіття.

Водночас необхідно чітко розуміти, що цей режим монетарної політики має як свої переваги, так і недоліки.

До переваг інфляційного таргетування, крім зазначених вище, можна віднести такі [4]:

- підтримка цінової стабільності як основна стратегічна мета центрального банку, що дозволяє формувати і проводити макроекономічну політику в довгостроковому періоді;
- встановлення «номінального якоря» монетарної політики – чіткого цільового орієнтира на довгострокову перспективу і зобов'язання публічного оголошення показників інфляції, що дозволяє економічним суб'єктам знизити інфляційні очікування;
- забезпечення і дотримання прозорості та гнучкості стратегії грошово-кредитної політики, що передбачає зв'язок з ринками та громадськістю і формуванням їх довіри до дій центрального банку;
- підвищення незалежності й водночас відповідальності центрального банку за здійснення грошово-кредитної політики.

Узагальнюючи основні переваги, запровадження інфляційного таргетування дає змогу, перш за все, стабілізувати інфляційні очікування господарюючих суб'єктів і, як наслідок, зменшити як саму інфляцію, так і її мінливість. Інфляційне таргетування забезпечує довіру до грошово-кредитної політики, оскільки остання здатна знизити інфляційні очікування, та дозволяє мінімізувати негативні наслідки інфляції. Крім того, розкриття інформації у процесі прийняття рішень у сфері грошово-кредитної політики дозволяє підвищити ефективність дій центрального банку, зокрема через канал інфляційних очікувань.

Проте в Україні, де ринкова економіка ще розвивається, запровадження режиму інфляційного таргетування нашоюхується на низку труднощів, які пов'язані з:

- 1) власне з функціонуванням центрального банку
- 2) особливими умовами розвитку економіки.

Зокрема, можна виокремити такі ключові проблеми:

- органи монетарної влади спроможні значно меншою мірою, ніж у розвинутій ринковій економіці, контролювати інфляцію, оскільки істотний вплив на таку інфляцію справляють коливання валютного курсу та немонетарні фактори. Чи можна визначати за «номінальний якір» стабільність внутрішніх цін, якщо джерелом економічного зростання досі значною мірою виступає зовнішній сектор? Коливання валютного курсу залишаються одним з ключових чинників інфляції в Україні. При цьому впровадження інфляційного таргетування може призвести до ще більшої волатильності валютного курсу, а, отже, і до фінансової нестабільності, що у сьогоднішніх реаліях є особливо актуальним;

- погана прогнозованість та керованість інфляції внаслідок істотного впливу на неї немонетарних факторів, зокрема цін на сировину на світових ринках, також залишається проблемою для впровадження інфляційного таргетування. Крім того, велику частку в індексах споживчих цін становлять продовольчі товари, ціни на які характеризуються сезонністю і впливом погодних умов. Ціни на багато видів товарів і послуг досі залишаються адміністративно регульованими. З цього випливає, що ІСЦ не завжди може відображати реальний розвиток економіки (взаємозв'язки з іншими макроекономічними змінними) і цінову ситуацію у країні в цілому. У таких умовах таргетування інфляції ускладнюється, оскільки інфляційні процеси опиняються поза межами впливу на них центрального банку.

Основним фактором, що дозволяє здійснювати активну і гнучку монетарну політику у кризових умовах, застосовувати нетрадиційні заходи грошово-кредитної політики, виступає саме цінова стабільність. Аналіз законодавчих документів, макроекономічних оглядів та статистичної інформації доводить, що Національний банк України здійснює необхідні заходи для поступового переходу до монетарного режиму, що ґрунтується на інфляційному таргетуванні.

Перш за все, було внесено поправки до Закону України «Про Національний банк України». Зокрема, у Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України» № 2478-VI від 09.07.2010 року [5] визначається поняття «цінова стабільність», під якою розуміється «збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом цін». Ця редакція закону нівелює дію таких негативних чинників, як:

- 1) вплив політичних змін та настроїв на політику НБУ
- 2) нечіткість цілей монетарної політики.

Водночас, в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2015 р. зазначено, що основним завданням НБУ є зменшення темпів інфляції до рівня, який сприятиме відновленню довіри суспільства до національної валюти та зниженню інфляційних очікувань. Отже, розглянуті зміни щодо змісту поняття «цінова стабільність», а також визнання необхідності формувати інфляційні очікування та довіру суспільства до дій НБУ свідчать про зміну пріоритетів монетарної політики в напрямку визначення ключовим орієнтиром діяльності НБУ досягнення цільових середньострокових рівнів інфляції, а саме: 5% на рік із допустимим відхиленням ± 1 процентний пункт.

Разом з тим, українська економіка перебуває у глибокій кризі. Ключова особливість, яка повинна визначати тактику грошово-кредитної політики, полягає в тому, що економіка увійшла в стан стагфляційної макроекономічної динаміки, тобто процеси зниження виробництва ВВП.

Це потребує, з одного боку, заходів щодо зниження інфляції, з іншого – підтримки економічного зростання.

Для подолання валютної та банківської криз і забезпечення цінової стабільності Національний банк визначив, що необхідно проводити стратегічно і тактично виважену монетарну політику (що є підґрунтям стійкої курсової динаміки і зниження інфляції) з поступовим переходом до інфляційного таргетування. У даному контексті виникають такі проблеми на шляху до запровадження інфляційного таргетування:

1) швидка девальвація гривні та зростання інфляції. Дотримання цінової стабільності неможливе в умовах, високого рівня інфляції. Необхідне зниження інфляції до прийняттого рівня, оскільки таргетування інфляції

неможливо запровадити за високих темпів інфляції й відповідно її спрогнозувати;

2) необґрунтована і непродумана відмова від утримання валютного курсу в жорстких межах призвела до розбалансування валютного ринку і девальвації національної валюти. Оскільки економіка України є відкритою, то вона залежить від валютного курсу, тому поряд із запровадженням основної цілі грошово-кредитної політики цінової стабілізації потрібно враховувати валютний курс;

3) зростаючі девальваційні очікування і зниження довіри до банківської системи, що призвело до скорочення обсягу депозитів, банкрутства низки банків та подальшої дестабілізації економіки;

4) надмірне використання НБУ адміністративних заходів у валютному регулюванні. Зокрема, валютні інтервенції та кредити овернайт. У результаті значні обсяги валютних інтервенцій призвели до зменшення міжнародних резервів і зростання заборгованості банків перед НБУ за кредитами рефінансування до 108,9 млрд грн;

5) Національний банк активно фінансував через державні облігації дефіцит державного бюджету. Зростання бюджетного дефіциту та державного і приватного боргу (як зовнішнього, так і внутрішнього), несе в собі великий ризик для фінансової стабільності та негативно впливає на розвиток реального сектора економіки, стабільність грошово-кредитного ринку та ціну фінансових ресурсів. У результаті погіршення макроекономічної ситуації в державі уряд був змушений вдатися до збільшення обсягів залучення позик, головним чином на внутрішньому ринку. Тобто, незалежність Національного банку залишається низькою, і він був змушений фінансувати державний дефіцит, що ніяк не корелювало з покращенням стану банківської системи, зокрема коррахунків комерційних банків;

б) недовіра до центрального банку та зростання інфляційних очікувань. Так, відповідно до ділових очікувань підприємств України (943 підприємства) за I квартал 2015 р. у наступні 12 місяців респонденти очікують зростання споживчих цін у середньому на 27,3 %. Найменше на зростання цін впливатимуть динаміка цін на світових ринках і пропозиція грошей.

7) високий перехід девальвації в інфляцію. Міра переходу девальвації в інфляцію є досить великою. Це свідчить про те, що коливання валютного курсу істотно впливають на інфляцію в Україні, тому швидко запровадити режим інфляційного таргетування в Україні неможливо.

Сьогодні перед Національним банком України стоїть завдання щодо запровадження стабілізаційної програми, що базується на зменшенні темпів інфляції та досягненні її визначеного цільового рівня з метою зниження темпів інфляції в річному вимірі та підвищення довіри до Національного банку. Проте перехід України до режиму інфляційного таргетування має на своєму шляху ряд перешкод.

Проблема полягає в тому, що інфляція в Україні має передусім не монетарний, а структурний характер, пов'язаний з незавершеністю ринкових реформ та загостренням соціально-політичної ситуації у країні.

Перспективи для запровадження інфляційного таргетування в Україні є, але спершу необхідно виконати низку умов, зокрема:

1) Монетарна політика повинна будуватися на принципах переходу до вільного курсоутворення, яке може бути забезпечене відмовою від фіксованої прив'язки гривні до долара та поступового розширення валютного коридору. Однак першим кроком для забезпечення гнучкості валютного курсу повинен стати розвиток фінансового ринку, зокрема внутрішнього ринку державних цінних паперів. Для цього уряд повинен індексувати цінні папери на рівень інфляції, щоб забезпечити по них реальні позитивні процентні ставки. Лише

в цьому випадку Національний банк зможе ефективно регулювати монетарну сферу за рахунок інтервенцій на внутрішньому валютному та борговому ринках.

2) Необхідною передумовою до запровадження режиму таргетування інфляції в Україні є забезпечення реальної незалежності Національного банку, шляхом прийняття законів, які б чітко визначали порядок фінансування цієї установи, гарантували політичну незаангажованість членів Ради та членів правління Національного банку, а також зобов'язували його регулярно оприлюднювати як інфляційні прогнози, так і звіти засідань.

3) Реформа податково-бюджетної політики, яка б забезпечила формування міцного внутрішнього ринку, та завершення основних структурних перетворень в економіці, щоб її структура та стан конкуренції відповідали вимогам ринкової економіки. Лише за таких умов можна буде ставити питання про успішний перехід до режиму таргетування інфляції.

4) Посилення впливу облікової ставки НБУ на банківський сектор та економіку через стабільний розвиток рефінансування банків.

5) Основа стабільного розвитку держави – низька інфляція – може бути забезпечена завдяки узгодженим діям банку та уряду при формуванні монетарної та фіскальної політики [14].

Таким чином, мінливість обмінного курсу та індексів споживчих цін, динаміка валютних інтервенцій НБУ та динаміка інфляційних очікувань підприємств України свідчить про недостатню внутрішню узгодженість та ефективність реформування монетарної політики в напрямку запровадження інфляційного таргетування. Тому поточний режим монетарної політики можна визначити як «перехідний», що характеризується наявністю формальних ознак інфляційного таргетування та одночасно істотною орієнтацією на забезпечення стабільності валютного курсу.

Важливо модернізувати режим таргетування інфляції, пристосувавши його до вітчизняних особливостей. Для впровадження таргетування інфляції потрібно вдосконалити механізм фіксування інфляції, тобто відмовитись від фіксування інших показників, зокрема валютного курсу. Запровадити відповідні монетарні інструменти, основним з яких є короткострокова процентна ставка [3].

На сучасному етапі розвитку нашої країни Національний банк продовжив вдосконалювати монетарний інструментарій з метою запровадження режиму інфляційного таргетування.

Діючи в рамках Стратегії монетарної політики на 2016 – 2020 роки, Правління Національного банку 21 квітня 2016 року прийняло наступні рішення для вдосконалення процентної політики.

Надання обліковій ставці статусу де-факто ключової ставки монетарної політики. Відтепер Національний банк установлюватиме облікову ставку та процентну ставку за основним інструментом монетарної політики на одному рівні. У банківській системі вже понад рік спостерігається структурний профіцит ліквідності. Тому природно, що на стан грошово-кредитного ринку найбільше впливають операції зі стерилізації ліквідності, а саме операції з розміщення депозитних сертифікатів на двотижневий строк. На них тривалий період часу припадала переважна частка обсягу всіх розміщених депозитних сертифікатів. Відповідно, процентні ставки на міжбанківському кредитному ринку тяжіють до ставок за цими операціями. Так, Український індекс міжбанківських ставок (UIIR) коливається навколо рівня ставок за цими операціями.

Отже відтепер зміна облікової ставки (відповідно і процентної ставки за операціями з розміщення депозитних сертифікатів) забезпечить швидку реакцію короткострокових процентних ставок на міжбанківському грошово-кредитному ринку.

Варто відзначити, що у майбутньому структурна позиція банківської системи може змінитися на дефіцит. У такому разі основним інструментом Національного банку стануть операції з надання ліквідності, які проводитимуться за обліковою ставкою. Це забезпечить постійну дієвість облікової ставки в якості ключової ставки монетарної політики.

Запровадження симетричного та фіксованого коридору процентних ставок за інструментами постійного доступу з метою обмеження коливань короткострокових процентних ставок на міжбанківському ринку навколо ключової ставки монетарної політики. Верхньою межею коридору є ставка за кредитами овернайт, а нижньою — за депозитними сертифікатами овернайт. Ширина коридору (+/- 2 п. п. від облікової ставки) дає змогу, з одного боку, обмежити волатильність процентних ставок міжбанківського кредитного ринку, а з іншого – зберігає стимули для перерозподілу грошових ресурсів (див. рисунок).

Оптимізація процедури та набору інструментів управління ліквідністю.
Зокрема:

- НБУ не планує регулярно проводити тендери з розміщення депозитних сертифікатів на строки інші, ніж два тижні. Зокрема, раніше регулярно проводилося розміщення депозитних сертифікатів строком на один тиждень та один місяць. Скасування їх регулярного розміщення, з одного боку, сприятиме активнішому перерозподілу грошових ресурсів на міжбанківському ринку, а з іншого – підсилюватиме вплив на стан грошово-кредитного ринку основних операцій з регулювання ліквідності – розміщення депозитних сертифікатів на строк два тижні;

- виключена можливість дострокового погашення депозитних сертифікатів Національного банку. Оскільки операції з вилучення ліквідності проводитимуться виключно на короткі строки, то в цій опції вже немає необхідності;

- всі операції Національного банку з надання ліквідності відтепер проводитимуться за єдиною процентною ставкою, яка буде дорівнювати ставці за кредитами овернайт. Із запровадженням можливості роловеру кредитів овернайт Національного банку, вони за суттю стали ідентичні тендерам з підтримки ліквідності. Такий операційний дизайн процентної політики притаманний більшості центральних банків, які здійснюють таргетування інфляції. Перехід до нього дасть змогу підвищити прозорість та передбачуваність монетарної політики, сприятиме підвищенню впливу процентної політики Національного банку на процентні ставки за операціями банків та в підсумку досягненню цілей щодо інфляції.

Перехід до нового операційного дизайну процентної політики став можливим у результаті:

- зниження впливу фіскальної політики на монетарну в поточному році, а саме у Національного банку немає необхідності фінансувати фіскальні та квазіфіскальні потреби. Зокрема у 2016 році не планується монетизація Національним банком ОВДП для фінансування НАК «Нафтогаз України», ФГВФО і державних банків;

- зменшення попиту на кредити рефінансування, що пов'язано з розчищенням банківської системи. Уже понад рік банківська система України функціонує в умовах структурного профіциту ліквідності. За таких умов центральні банки зазвичай відмовляються від операцій з рефінансування, та здійснюють регулювання ліквідності шляхом проведення операцій з її вилучення. Проте значна сегментованість української банківської системи і відповідно суттєво ускладнений перерозподіл ліквідності зумовлювали проведення Національним банком операцій як з рефінансування, так і вилучення ліквідності. З огляду на завершення основного етапу розчищення банківської системи та зменшення ступеня сегментованості міжбанківського ринку, попит на кредити рефінансування є і буде в найближчий час епізодичним і незначним. Водночас у разі потреби в

короткостроковій ліквідності банки можуть звернутися до Національного банку, який продовжуватиме виконувати функцію кредитора останньої інстанції [17].

Отже, інфляційне таргетування має як переваги так і недоліки, які особливо сильно можуть проявитися в економіках зі значною макроекономічною нестабільністю, яка характерна сьогодні для України. Цей монетарний режим може не спрацювати, якщо попередньо не створити необхідних передумов (або створити їх, а потім не виконувати) для його дотримання.

Переходити до нової стратегії грошово-кредитної політики необхідно поступово, тобто запровадити спочатку «спрощений» режим, а згодом і повномасштабне таргетування інфляції. При цьому важливо спершу вирішити боргові проблеми [25], які посилюються у зв'язку з девальвацією національної валюти, а також при фінансуванні центральним банком бюджетного дефіциту.

Таким чином, впровадження в Україні режиму таргетування інфляції може принести багато позитивних моментів, разом з тим поступові кроки в напрямку його запровадження вже здійснюються Національним банком України. І у випадку проведення комплексних структурних реформ і макростабілізації та формування висхідного тренду розвитку економіки монетарний режим інфляційного таргетування в Україні почне працювати.

Висновок

Підсумуючи можна сказати, що інфляція є одним із найскладніших питань всієї економічної політики держави. Її наслідки завдають шкоди як економіці, так і населенню в цілому. Тому проведення антиінфляційної політики є необхідним заходом держави задля забезпечення економічного та соціального розвитку.

Аналізуючи економіку України здійснення заходів щодо керування інфляцією та її наслідками є найважливішою проблемою економічної політики держави.

У 2015 р. інфляція досягла стрімкого зростання, що обумовлено політичною ситуацією, девальвацією гривні, підвищенням цін і т. д.. Станом на I квартал 2016 р. відбулося уповільнення споживчої інфляції в Україні завдяки стриманій монетарній та фіскальній політиці, низькими світовими цінами на сировинні товари та стабілізації інфляційних очікувань.

Очікується, що Національний банк продовжить пом'якшення монетарної політики у разі подальшого зниження ризиків для цінової стабільності, у тому числі після успішного завершення другого перегляду Програми розширеного фінансування з МВФ.

Також в рамках запровадження режиму інфляційного таргетування Національний банк продовжив вдосконалювати монетарний інструментарій. Перехід до цієї системи дає змогу підвищити прозорість та передбачуваність монетарної політики, сприяє підвищенню впливу процентної політики Національного банку на ціни інших фінансових інструментів, процентні ставки за операціями банків та в підсумку досягненню цілей щодо інфляції[17].

Отже, найбільшу ефективність проведення антиінфляційної політики можна досягти шляхом комплексного використання важелів та методів

боротьби з інфляцією, бо не існує жодної країни у світі де б не було інфляції та економічних криз, проте як свідчить світова практика навіть найважча криза може завершитись зростанням економіки. Тому враховуючи особливості національної економіки та використовуючи досвід та методи інших країн, які успішно подолали інфляцію та вийшли із кризи Україна зможе подолати усі політичні та економічні проблеми, що існують на даний час.

Список використаної літератури

1. Аналіз інфляції. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Аржевітін С.М. Таргетування інфляції – оптимальний режим монетарної політики для України / С.М. Аржевітін / Вісник ДонНУЕТ. – 2009. – № 3. – С. 4-9.
3. Гордієнко В. П. Таргетування інфляції як ефективний метод забезпечення стабільності цін / В. П. Гордієнко, Я. І. Чайковський // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2012. – Т. 1. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://fkd.org.ua/article/view/28895/25902>
4. Дорофєєва Н. Таргетування інфляції у відкритій перехідній економіці / Н. Дорофєєва, А. Цокол // Вісник НБУ. – 2003. – № 11. – С. 8–12.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України» № 2478-VI від 09.07.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2478-17>
6. Івасів Б.С. Гроші та кредит : підручник / Б.С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, К. : Кондор, 2008. – 528 с.
7. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник / Д.І. Коваленко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 352 с.
8. Комар Т. В. Фінансові аспекти впливу інфляції на економічне зростання / Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції, №1, 2011р., ст.21-28
9. Лизун М.В., Комар Н.В. Теорія та практика антиінфляційного регулювання [Електронний ресурс] / М.В. Лизун, Н.В. Комар // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – 2012. – № 2. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=962>.

- 10.Макара О.В. Особливості державного регулювання економіки з врахуванням світового досвіду [Електронний ресурс] /О.В. Макара // Економічні науки. – Сер.: Економічна теорія та економічна історія. – 2008.–Вип.5,ч.1.Режим доступу:<http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/EM/2008_5_1/Zbirnik_EM_08_1_366.pdf.
- 11.Марцин В. С. Інфляційні процеси, причини їх виникнення та шляхи подолання в Україні // Регіональна економіка. – 2012. – №1. – С. 21-29.
- 12.Михайловська І.М. Гроші та кредит : навчальний посібник / І.М. Михайловська, К.Л. Ларіонова. – Львів: Новий світ-2000, 2006. – 432 с.
- 13.Моїсеєнко Б. Європейський досвід антиінфляційної грошово-кредитної політики / Б. Моїсеєнко // Вісник Наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. –2009. – Вип. 2. – С. 131-132.
- 14.Ніколайчук С. Інфляційне таргетування: чому цей монетарний режим потрібен НБУ і що НБУ робить для його запровадження? / С. Ніколайчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13236442>
- 15.Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10465306>
- 16.Островська Н.С. Грошово-кредитна політика в умовах ринкових трансформацій в Україні: автореф. дис.. ... канд. екон. наук: 08.04.01 / Н.С. Островська; Нац. акад. Держ. подат. служби України. – Ірпінь, 2005. – 18 с.
- 17.Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
- 18.Папаїка О.О. Світовий досвід антиінфляційної політики держави: рекомендації для України / О.О. Папаїка, А.Б. Горбанський // Економіка промисловості. – 2010. – № 2. – С. 3-7.

- 19.Петрик О. Інфляція в Україні та її прогнозування в Національному банку // Вісник Національного банку України. – 2012. – №5. – С. 8-12.
- 20.Сайт Державного комітету статистики. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
- 21.Савлук М. І. Гроші та кредит : підручник / за ред. М.І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2006. – 744 с.
- 22.Сліпченко Т. Вибір оптимального режиму монетарної політики в Україні в контексті європейського досвіду / Т. Сліпченко // Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 2. – С. 29-36.
- 23.Сухань В.О. Антиінфляційна політика в системі макроекономічного регулювання в умовах ринкової трансформації : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.01 / В.О. Сухань ; Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2009. – 15 с.
- 24.Черничко С.Ф. Державне регулювання інфляційних процесів в перехідних економіках : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.02.03 / Черничко С.Ф.; Ужгородський національний ун-т. – Ужгород, 2006. – 20 с
- 25.Швець С. Актуальні проблеми валютно-цінової стабільності в Україні напередодні запровадження інфляційного таргетування / С. Швець // Економіст. – 2014. – № 12. – С. 14–18.
- 26.Щетинін А.І. Гроші та кредит : підручник / А.І. Щетинін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

